

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การเมืองและการบริหารมีความเกี่ยวข้องกับมนุษย์มาตั้งแต่โบราณกาล ทั้งนี้เพราะการเมืองเกิดขึ้นมาจากความจำเป็นของชีวิตทางสังคมของมนุษย์ ดังที่อริสโตเติล (Aristotle) ปราชญ์ชาวกรีก (Greek) ได้กล่าวไว้เมื่อประมาณ 300 ปีก่อนคริสตกาล ว่ามนุษย์เป็นสัตว์ประเภทหนึ่งที่แตกต่างจากสัตว์ทั้งหลาย คือเป็นสัตว์สังคม (Social Animal) อธิบายว่ามนุษย์ไม่สามารถอยู่โดดเดี่ยวได้ เพราะมนุษย์ต้องการปัจจัยสี่ คือ อาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม และยารักษาโรค (สยาม คำปริศนา. 2549 : 32) ซึ่งถือเป็นปัจจัยพื้นฐานเพื่อใช้ในการดำรงชีวิต ด้วยเหตุผลดังกล่าว มนุษย์จึงต้องอยู่ร่วมกันเป็นชุมชน และสร้างกฎเกณฑ์ในการอยู่ร่วมกัน ที่สำคัญคือกฎเกณฑ์ทางการเมืองการปกครอง และเมื่อชุมชนขยายตัวมากขึ้นจนกลายเป็นรัฐ กฎเกณฑ์ทางการเมืองการปกครองยิ่งมีความจำเป็นมากยิ่งขึ้น (สมเกียรติ เกียรติเจริญ. 2555 : 1)

จึงกล่าวได้ว่า การเมืองการปกครองเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ทุกรูปทุกนาม เป็นข้อเท็จจริงที่ชีวิตมนุษย์ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ และไม่สามารถที่จะแยกการเมืองออกจากมนุษย์ได้ ศาสตร์แห่งการเมืองจึงเป็น “ศาสตร์แม่บท” (Master Science) (สิทธิพันธ์ พุทธหุน. 2546 : 3) องค์กรหรือสถาบันทางการเมืองจึงมีบทบาทสำคัญในการดำเนินการทางการเมือง โดยรัฐบาลและหน่วยงานของรัฐที่มุ่งแจกแจงคุณค่าต่าง ๆ อย่างถูกต้องตามกฎหมายให้แก่สังคมโดยส่วนรวม (วิษณุ เครืองาม. 2554 : 13) สถาบันหลักในการทำหน้าที่ในการแจกแจงคุณค่าคือรัฐบาล ทั้งนี้เพื่อสนองตอบความต้องการของประชาชนอย่างเป็นธรรมโดยถ้วนหน้า (Karl J. Friedrich. 1959 : 100)

การเมืองการปกครองของไทยได้วิวัฒนาการมาเป็นระยะเช่นเดียวกับการการเมืองการปกครองของชาติอื่น โดยสามารถแบ่งวิวัฒนาการของการเมืองการปกครองไทย ซึ่งเริ่มจากสมัยสุโขทัย มีการปกครองแบบพ่อปกครองลูก (Paternal Government) ต่อมาสมัยอยุธยา (พ.ศ. 1893-2310) ได้เปลี่ยนลักษณะของการเมืองการปกครองจากพ่อปกครองลูก เป็น “เจ้า” กับ “ข้า” เพราะได้รับอิทธิพลจากขอมและพราหมณ์ โดยถือว่ากษัตริย์เป็นสมมติเทพ ผู้ปกครองตามความเชื่อนี้มีอำนาจเด็ดขาด หรือเรียกว่าสมบูรณาญาสิทธิราช และการเมืองการปกครองลักษณะนี้ได้ใช้ในการบริหารราชการมาจนถึงสมัยกรุงธนบุรี ต่อมาในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น (พ.ศ. 2325 - 2475) มีลักษณะส่วนใหญ่เช่นเดียวกับสมัยกรุงศรีอยุธยา จนถึงรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชการที่ 5) ได้มีการปฏิรูปการเมืองการปกครองและการบริหารราชการ

แผ่นดินด้านต่าง ๆ ให้ทันสมัยโดยมีการปฏิรูปทั้งส่วนกลาง โดยแบ่งการบริหารราชการเป็น
 กระทรวง 12 กระทรวง ส่วนภูมิภาคแบ่งออกเป็นมณฑลเทศาภิบาลและในมณฑลแบ่งออกเป็น
 เมืองต่างๆ มีผู้ว่าราชการเมืองเป็นหัวหน้ารับผิดชอบในการบริหารงาน และส่วนท้องถิ่นได้
 จัดการบริหารในรูปของสุขาภิบาล อันได้แก่ สุขาภิบาลกรุงเทพมหานคร และสุขาภิบาลท่าฉลอม จังหวัด
 สมุทรสาคร การเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญของประวัติศาสตร์การเมืองการปกครองและการบริหาร
 ราชการแผ่นดินไทยคือการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็น
 การปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ตั้งแต่วันที่ 24 มิถุนายน 2475
 เป็นต้นมา ปัจจุบันการจัดระเบียบบริหารราชการของไทยแบ่งเป็นส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วน
 ท้องถิ่น โดยส่วนกลางประกอบด้วยสำนักนายกรัฐมนตรี และกระทรวงต่างๆ ส่วนภูมิภาคจัดการ
 บริหารแบบแบ่งอำนาจ มีจังหวัดและอำเภอ โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัด และนายอำเภอรวมถึง
 หัวหน้าส่วนราชการต่างๆ และในส่วนย่อยลงไปคือตำบลและหมู่บ้าน โดยมีกำนันและผู้ใหญ่บ้าน
 เป็นผู้ปกครอง ส่วนการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นนั้นเป็นการจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน
 แบบกระจายอำนาจ ปัจจุบันแบ่งเป็นองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วน
 ตำบล และมีรูปแบบพิเศษอีก 2 แห่ง คือกรุงเทพมหานครและเมืองพัทยา (ยุภาพร ยุภาศ. 2552 :
 23-30)

จากการเมืองการปกครองของไทยที่ผ่านมามีปัญหา 3 ลักษณะ กล่าวคือปัญหาอันเนื่อง
 มาจากการติดขัดกับการบริหารราชการยุคเก่า คือมีการเน้นบทบาทของรัฐในฐานะผู้ควบคุมและ
 เป็นผู้ดำเนินกิจการทุกอย่าง ไม่เปิดโอกาสให้มีการแข่งขันโดยเสรี หรือมีน้อย เน้นโครงสร้าง
 การบังคับบัญชา ไม่เปิดโอกาสให้ผู้ได้บังคับบัญชาหรือประชาชนมีส่วนร่วมเท่าที่ควรจะเป็น
 มีการตัดสินใจจากผู้บริหารสูงสุด ทำให้เกิดความล่าช้า หน่วยงานมีลักษณะซ้ำซ้อน เหลื่อมล้ำ
 มีการกฏระเบียบอย่างเคร่งครัด มีการควบคุมอย่างใกล้ชิด ผูกขาดแนวคิด และการให้บริการ
 แบบยึดเยียด รวมถึงการใช้งบประมาณเพิ่มขึ้นทุกปีโดยไม่เน้นผลลัพธ์ของงาน ปัญหาอันเกิดจาก
 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดินพ.ศ. 2534 ที่มีการกำหนดการระเบียบบริหารราชการ
 แผ่นดินไม่สอดคล้องกับสภาพบ้านเมืองที่เปลี่ยนแปลงไป การจัดโครงสร้างส่วนราชการมีความ
 แข็งตัว ในกรณีมีการเปลี่ยนแปลงหน่วยงานมีความล่าช้าอันเนื่องมาจากขั้นตอนที่มีมาก ที่สำคัญ
 คือการไม่มีเอกภาพ โดยเฉพาะในการบริหารงานระดับภูมิภาค หลายหน่วยงานไม่สามารถสั่งการ
 ในระดับจังหวัดได้ ต้องมีการรายงานและสั่งการจากกระทรวงเจ้าสังกัด องค์การปกครองส่วน
 ท้องถิ่นยังไม่มีคามเข้มแข็งพอ ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างมี
 ประสิทธิภาพ และปัญหาของระบบราชการในยุคโลกาภิวัตน์ เช่นการที่ต้องเผชิญกับการแข่งขัน
 เช่นการค้าเสรี คุณภาพสินค้าที่ยังไม่ได้มาตรฐานระดับสากล การประสานงานระหว่างภาครัฐและ

เอกชนขาดประสิทธิภาพ ขาดความทันสมัยในการบริหารงาน และขาดวิสัยทัศน์ในการพัฒนาประเทศ (ยูภาพร ยูภาส. 2552 : 50-63)

การปกครองที่มีความสำคัญยิ่งในระบอบประชาธิปไตยคือการปกครองท้องถิ่น (Local Government) เพราะเป็นรูปแบบการปกครองที่เกิดจากคณะกรรมการกระจายอำนาจในการปกครอง (Decentralization) จากส่วนกลางไปยังท้องถิ่น เพื่อวัตถุประสงค์ในอันที่จะให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีโอกาสเรียนรู้ และดำเนินกิจการต่างๆ ในด้านการปกครองท้องถิ่นด้วยตนเอง เพื่อตอบสนองความต้องการและแก้ปัญหาด้วยตนเอง การกระจายอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นปกครองตนเองดังกล่าว โดยหลักประชาธิปไตยแล้วถือว่าเป็นผลดีแก่การปกครองระบอบประชาธิปไตยโดยส่วนรวม และเป็นการให้การศึกษาด้านการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยแก่ประชาชนโดยการปฏิบัติด้วยตนเอง ย่อมเป็นการศึกษาที่ได้ผลอย่างแท้จริง นอกจากนั้น องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจึงเป็นองค์กรที่ช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐบาล เนื่องจากรัฐบาลกลางได้มอบหมาย ถ่ายโอนภารกิจหลายประการให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Muttalib, Akbar and Khan. 1983 : 36)

องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นองค์กรปกครองท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งของไทยที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด เพราะกระจายอยู่เกือบทุกตำบลของไทย โดยเริ่มต้นจากการปกครองในระดับหมู่บ้านและตำบลในสมัยที่จอมพล ป.พิบูลสงครามเป็นนายกรัฐมนตรี และมีการปรับเปลี่ยนมาตามลำดับ ภายหลังเกิดการปฏิวัติในเดือน พฤศจิกายน 2514 คณะปฏิวัติได้ออกประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 326 พ.ศ. 2515 ให้จัดตั้งสภาตำบลภายใน 3 ปี สภาตำบลประกอบด้วยกรรมการ 3 ประเภทคือ ประเภทโดยตำแหน่ง ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และแพทย์ประจำตำบล ประเภทจากการเลือกตั้งให้ราษฎรเป็นคนเลือกหมู่บ้านละ 1 คน และประเภทโดยการแต่งตั้ง ได้แก่ ครูประจำตำบล 1 คน โดยนายอำเภอเป็นผู้เลือก เพื่อให้ทำหน้าที่เป็นเลขานุการ ทั้งนี้เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงานและเพื่อความเหมาะสมกับสภาพการณ์ในขณะนั้น (พิเศษฐ วงศ์เกียรติขจร. 2552 : 12)

ต่อมารัฐบาลนายชวน หลีกภัย ได้เสนอพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 ซึ่งประกาศใช้ในวันที่ 2 ธันวาคม พ.ศ.2537 และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 2 มีนาคม พ.ศ. 2538 โดยยกฐานะสภาตำบลที่มีรายได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดคือมีรายได้โดยไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกัน 3 ปี เฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 150,000 บาท (หนึ่งแสนห้าหมื่นบาท) ขึ้นเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล และเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง มีฐานะเป็นนิติบุคคล ทำหน้าที่รับผิดชอบในเขตตำบลที่อยู่นอกเขตเทศบาลหรือองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นอื่น (ชวงศ์ ฉายะบุตร. 2539 : 35)

อย่างไรก็ตาม หลังจากมีการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล มีปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหลายประการ เช่น เงินรายได้บางแห่งมีน้อย ไม่สามารถนำมาพัฒนาตามหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ความรู้ความสามารถและเทคนิคของพนักงานไม่สอดคล้องกับหน้าที่ มุ่งพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานและองค์กรจัดจ้างมากเกินไป ทำให้เป็นช่องทางของการคอร์รัปชันได้ง่าย ผู้บริหารและสมาชิกก้าวถ่างการทำงานของพนักงานส่วนตำบล พนักงานส่วนตำบลไม่เข้าใจกฎระเบียบต่างๆ เป็นเหตุให้การปฏิบัติงาน ผิดกฎหมาย และผิดระเบียบในหลายเรื่อง และประชาชนทั่วไปยังไม่เข้าใจอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในฐานะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งผลให้ประชาชนส่วนมากขาดการมีส่วนร่วมในการควบคุม ตรวจสอบ ติดตามการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (โกวิท พงงาม, 2550 ก : 191-194)

นอกจากนี้ จากการศึกษาวิจัยของพระมหาสนทยา ชาเสน (2547 : 8-9) ที่ได้จากการสัมภาษณ์นายอำเภอและปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบางคน พบปัญหาที่น่าสนใจ เกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดมุกดาหาร เช่น มีความขัดแย้งระหว่างคณะผู้บริหารด้วยกันเอง คณะผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลเอง ขาดความเข้าใจในกฎหมาย ระเบียบการรับบุคลากรเข้าทำงานไม่โปร่งใส บุคลากรในหน่วยงานไม่เพียงพอต่อปริมาณงาน เพราะมีการถ่ายโอนภารกิจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นจำนวนมาก มีการจัดสรรแบ่งปันผลประโยชน์กันเองระหว่างคณะผู้บริหาร และผู้รับเหมาก่อสร้าง มีการร้องเรียนกันเอง เพราะการแบ่งปันกันไม่ลงตัว นักการเมืองในระดับท้องถิ่นมีพฤติกรรมทางการเมืองที่คล้ายกับนักการเมืองระดับชาติ โดยมุ่งผลประโยชน์ของตนเป็นเกณฑ์ ไม่มุ่งทำงาน เพื่อท้องถิ่นตนเองอย่างจริงจังเท่าที่ควร ประชาชนยังขาดการมีส่วนร่วม งบประมาณในการพัฒนาท้องถิ่นมีจำนวนจำกัด และการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย ขององค์การบริหารส่วนตำบล ที่ไม่เป็นปัจจุบัน ทำให้สามารถเกิดการทุจริตขึ้นได้

นอกจากนั้น จากการศึกษาพิเศษ หนังสือพิมพ์รายวัน (คม ชัด ลึก ฉบับวันเสาร์ที่ 30 มิถุนายน 2555) ของนายประชา เตรีตน์ รองปลัดกระทรวงมหาดไทย ได้ชี้ชัดว่า ตั้งแต่ประเทศไทยมีแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติมา 10 ฉบับ แต่ทุกๆรัฐบาลที่ผ่านมา ปัญหาสำคัญที่สุดที่ถูกประชาชนรวมถึงนักลงทุนต่างชาติตำหนิเจ้าหน้าที่ของไทย ไม่ว่าจะเป็นข้าราชการประจำ ฝ่ายการเมืองทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่นในเรื่องของการทุจริตประพฤติมิชอบมาตลอด ขอบข่ายทุจริตประพฤติมิชอบมีมาตรการหลายอย่าง เช่น การใช้อำนาจหน้าที่ในการอนุมัติโครงการ สัมปทานทั้งหลายของรัฐ รวมถึงกระบวนการทำแผนงาน โครงการ ไม่ว่าจะเป็นมิชิโปรเจกต์ หรือเมกะโปรเจกต์ เรื่องกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง การทุจริตประพฤติมิชอบระดับเล็ก กลาง ใหญ่

ฝ่ายการเมืองจะทุจริตประพฤตินิชอบไม่ได้ เพราะฝ่ายการเมืองเป็นผู้กำกับนโยบาย ถ้าข้าราชการประจำ เช่นผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดกระทรวง อธิบดี ไม่ให้ความร่วมมือ...

หนังสือพิมพ์มติชนรายวัน (วันที่ 30 พฤษภาคม 2555) รายงานข่าวเกี่ยวกับการทุจริต

ประพฤตินิชอบในวงราชการ ในเรื่องทุจริตประพฤตินิชอบในวงราชการนั้น ประเทศไทยอยู่ใน

ลำดับที่ 80 จาก 183 ของประเทศทั่วโลก ซึ่งมีผลทำให้ประเทศไทยถูกเหยียดหยาม ดูหมิ่น

กระทรวงศึกษาธิการ ได้ดำเนินคดีกับข้าราชการระดับสูงของกระทรวงกรณีต่อกระทำความผิดละ

เว้นการปฏิบัติหน้าที่ ไม่ปฏิบัติตามระเบียบของกระทรวงการคลัง กรณีพบว่าเอกสารของทาง

ราชการสูญหาย โดยเฉพาะเอกสารการประกวดราคาในการจัดซื้อจัดจ้างครุภัณฑ์อาชีวศึกษา

นอกจากนั้น คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.) มีการประชุม

วางแนวทางการตรวจสอบทรัพย์สินของผู้อำนวยการโรงเรียนดัง 20 แห่ง

จากปรากฏการณ์ การบริหารงานที่ไม่มีคุณภาพและการทุจริตในทุกระดับ ทำให้มีความ

ตื่นตัวและให้ความสำคัญต่อการสร้างระบบการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี หรือธรรมาภิบาล

(Good Governance) เพื่อสร้างความแข็งแกร่งให้กับประเทศชาติในอันที่จะรองรับกระแสการ

เปลี่ยนแปลงของโลกและภาวะวิกฤติได้อย่างทันเหตุการณ์ หรืออย่างน้อยที่สุดก็สามารถยืดหยุ่น

ได้บนเวทีโลก เช่นเดียวกันกับประเทศอื่นๆ สำหรับประเทศไทยแนวคิดในการพัฒนาการบริหาร

จัดการบ้านเมืองที่ดี หรือหลักธรรมาภิบาลมีการกล่าวถึงเป็นระยะในแวดวงนักวิชาการตั้งแต่ช่วง

ก่อนการใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ซึ่งได้กล่าวถึงในแผนพัฒนาฯ ฉบับ

ดังกล่าว อย่างไรก็ตาม แนวคิดดังกล่าวก็ยังไม่แพร่หลายนัก โดยมีเหตุผลสำคัญ 2 ประการ คือ

แนวคิดยังขาดความชัดเจน และคนส่วนใหญ่ยังไม่สนใจมากนัก แต่เมื่อประเทศไทยต้องประสบ

ปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจ ทำให้รัฐบาลให้ความสนใจกับแนวคิดการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีอย่าง

จริงจัง โดยพิจารณาเห็นถึงความจำเป็นที่ประเทศชาติต้องมีการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี ซึ่งเป็น

องค์ประกอบในการบูรณะสังคมและ ประเทศ เพื่อพลิกฟื้นภาวะเศรษฐกิจสร้างความเข้มแข็งให้กับ

เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของประเทศ เพื่อรองรับกระแสการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ได้อย่างทัน

เหตุการณ์ โดยเชื่อว่าหากมีการสร้างระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ในภาคราชการแล้วจะ

เป็นกลไกเสริมสร้างความเป็นธรรมและเป็นที่ยอมรับนับถือของประชาชนผู้รับบริการและจะเป็น

กลไกที่มีระบบบริหารที่ดี และชักนำให้ภาคอื่นในสังคม ได้แก่ ประชาชนและธุรกิจเอกชน มาร่วม

กันพัฒนาบ้านเมืองด้วยความเต็มใจและเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม (ชนะศักดิ์ ยิวบูรณ์. 2543 : 12)

ในด้านการปกครองท้องถิ่น พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนกระจายอำนาจ

ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 กำหนดให้รัฐต้องกระจายอำนาจด้านการปกครอง

ลงไปสู่ท้องถิ่น โดยถ่ายโอนอำนาจหน้าที่และภารกิจจากราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาค กระทรวงมหาดไทย ซึ่งมีภารกิจและนโยบายที่ชัดเจนในการสนับสนุนและเสริมสร้างความเข้มแข็ง ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถบริหารจัดการได้อย่างมี

ประสิทธิภาพ โปร่งใส และการมีส่วนร่วมของประชาชนจึงมีแนวคิดให้นำหลักการบริหารจัดการ

บ้านเมืองที่ดี มาใช้ในการบริหารจัดการ ทั้งนี้ เพื่อให้้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นคลไคพัฒนาแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนและบริการสาธารณะแก่ประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. 2546 : 34)

ในการปรับปรุงแก้ไขปัญหาการเมืองในระดับท้องถิ่น โดยเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องอาศัย แนวคิดจากการปฏิรูปการเมืองเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขทุกส่วนที่เกิดปัญหา และแนวทางในการปฏิรูปการเมืองนั้น อาจมีให้เลือกใช้หลายแนวทาง แต่อีกแนวคิดหนึ่งที่กำลังได้รับการขานรับอย่างกว้างขวางในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา คือ แนวคิดการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี ซึ่งบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญในบางมาตราได้สะท้อนให้เห็นแนวคิดและคุณค่าในเรื่องการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี และรองรับต่อแนวทางในการสร้างการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี ให้เกิดขึ้นสังคมไทย รวมถึงองค์กรหลายแห่งและนักวิชาการที่มีชื่อเสียงและมีบทบาทในทางสังคมการเมืองหลายท่าน ซึ่งแต่ละท่านก็นำเสนอ ที่มีทั้งคล้ายกันและต่างกันบ้าง แต่จุดมุ่งหมายนั้นเหมือนกันคือมุ่งนำเสนอหลักการที่ดีที่สุดเพื่อใช้เป็นแนวทางในการทำให้เกิดการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีทุกระดับ (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) 2543 : 41-42)

นอกจากนั้น พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 5 พ.ศ.2546 มาตรา 69/1) ได้บัญญัติไว้ว่า...การปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน โดยใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีและให้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเป็นการชี้ให้เห็นว่าพระราชบัญญัติดังกล่าวได้ให้ความสำคัญกับการสร้างวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีให้เกิดขึ้นในองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นอย่างยิ่ง

ในกรณีที่เกิดขึ้นที่เกี่ยวข้องกับการบริหารตามหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดมหาสารคามที่น่าสนใจนำมาศึกษา และนำมาวิเคราะห์อย่างยิ่ง คือในปี 2551 มีเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับความไม่โปร่งใส และทุจริต จำนวน 109 เรื่อง (สำนักงานท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม. 2551 : 5) และมีเนื้อเรื่องเกี่ยวกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน เช่น ขาดการวิเคราะห์แผนทั้งหมดขององค์การ การบรรจุบุคลากรทำได้ล่าช้า การเก็บข้อมูลเกี่ยวกับ

การบริหารไม่เป็นปัจจุบันรวมถึงการขาดจรรยาบรรณในการปฏิบัติงานของพนักงานส่วนตำบล
(จันทร์เพ็ญ สว่างศรี. 2551 : 4)

ต่อมาระหว่างปี 2553-2555 มีปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในองค์การบริหารส่วนตำบลใน
จังหวัดมหาสารคาม (ท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม. 2555 : 13) ดังต่อไปนี้

1. มีการโอนย้ายพนักงานส่วนตำบลกรณีมีความขัดแย้ง จำนวน 49 ราย
 2. มีการร้องเรียนของพนักงานส่วนตำบลที่ไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการพิจารณา
เลื่อนขึ้นเงินเดือน จำนวน 5 ราย
 3. มีการร้องขอความเป็นธรรมกรณีนายกองค้การบริหารส่วนตำบลไม่พิจารณาเลื่อน
ระดับให้พนักงานส่วนตำบล จำนวน 3 ราย
 4. มีการร้องขอความเป็นธรรมกรณีไม่พิจารณาต่อสัญญาจ้าง จำนวน 6 ราย
 5. มีการร้องขอความเป็นธรรมกรณีพนักงานจ้างถูกเลิกจ้างโดยไม่มีความคิด
จำนวน 7 ราย
 6. มีการร้องเรียนการเรียกรับผลประโยชน์จากการสรรหาพนักงานส่วนตำบล
ตำแหน่งครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 5 แห่ง
 7. มีการร้องเรียนการเรียกรับผลประโยชน์จากการพิจารณาปรับโอนพนักงานส่วนตำบล
จำนวน 3 แห่ง
 8. มีการร้องเรียนการเรียกรับผลประโยชน์จากการเปิดสอบแข่งขันเพื่อบรรจุบุคคล
เป็นพนักงานส่วนตำบล จำนวน 4 แห่ง
 9. มีการร้องเรียนการเรียกรับผลประโยชน์จากการแต่งตั้งพนักงานส่วนตำบลที่สูงขึ้น
(ตำแหน่งบริหาร) จำนวน 5 แห่ง
 10. มีการร้องเรียนการเรียกรับผลประโยชน์จากการจากการเปิดกรอบอัตราค่าจ้าง
พนักงานส่วนตำบล จำนวน 4 แห่ง
- จากปรากฏการณ์ดังกล่าวมีความสัมพันธ์กับการบริหารงานตามการบริหารจัดการ
บ้านเมืองที่ดี อย่างยิ่ง ตรงที่ว่าหากมีการศึกษารูปแบบปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหาร
ตามหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี จะช่วยให้การบริหารมีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดประโยชน์
สุขต่อประชาชน ดังนั้น ในวิจัยครั้งนี้จึงมุ่งที่จะศึกษารูปแบบปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการ
บริหารตามวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดมหาสารคาม
โดยบูรณาการระเบียนสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและ
สังคมที่ดี พ.ศ. 2542 และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี
พ.ศ. 2546 และของหน่วยงานทั้งไทยและต่างประเทศ รวมถึงแนวคิดทฤษฎีของนักวิชาการ โดย

หวังว่าข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยสามารถใช้เป็นข้อเสนอต่อองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดมหาสารคามในการนำไปพัฒนารูปแบบการบริหารตามหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี ให้มีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดประโยชน์สุขต่อประชาชน ต่อไป

คำถามการวิจัย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดมหาสารคาม นำมาสู่ประเด็นหลักของคำถามการวิจัย ดังนี้

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดมหาสารคามอยู่ในระดับใด
2. ความสำเร็จในการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดมหาสารคามอยู่ในระดับใด
3. ผู้ตอบแบบสอบถามมีข้อเสนอแนะอะไรต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดมหาสารคาม
4. ระดับความสัมพันธ์ของปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดมหาสารคาม
5. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดมหาสารคามมีรูปแบบอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดวัตถุประสงค์ไว้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดมหาสารคาม
2. เพื่อศึกษาระดับความสำเร็จในการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดมหาสารคาม
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดมหาสารคาม
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดมหาสารคาม
5. เพื่อให้ได้รูปแบบปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดมหาสารคาม

สมมติฐานการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดสมมติฐานไว้ ดังนี้

ปัจจัยตัวแปรอิสระ คือปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดมหาสารคาม ได้แก่ 1) ด้านการกระจายอำนาจ 2) ด้านนิติธรรม 3) ด้านความยุติธรรม 4) ด้านการมีส่วนร่วม 5) ด้านความโปร่งใส 6) ด้านคุณธรรม 7) ด้านความรับผิดชอบ และ 8) ด้านภาวะผู้นำ มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม คือความสำเร็จในการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดมหาสารคาม ประกอบด้วย 1) ด้านประสิทธิภาพ 2) ด้านความคุ้มค่า 3) ด้านผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ 4) ด้านความสะดวกที่ประชาชนได้รับและ 5) ด้านประโยชน์สุขของประชาชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยรูปแบบปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดมหาสารคาม ได้กำหนดขอบเขตการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตด้านพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 95 แห่ง จาก 124 แห่งในจังหวัดมหาสารคาม (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2557 : 206-210)

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา จำแนกตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้
ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้อง แล้วสังเคราะห์เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดมหาสารคาม ดังนี้

2.1 ตัวแปรอิสระ คือปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 8 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการกระจายอำนาจ (ปรัชญา เวสารัชช์. 2538 : 32 ; กรมการปกครอง. 2545 : 15 ; โกวิทย์ พวงงาม. 2550ก : 37-38 ; สมคิด เลิศไพฑูรย์. 2550 : 28-29 ; สถาบันดำรงราชานุภาพ. 2539 : 16-17 ; กรมการปกครอง. 2543 : 16 ; และจรัส สุวรรณมาลา 2546 : 42-53) 2) ด้านนิติธรรม (นัยนา เกิดวิชัย. 2549 : 12 ; จรัส ภักดีนากุล. 2553 : 71-72 ; สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. 2543 : 2-9 ; สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. 2546 : 13-15 ; และอานันท์ ปันยารชุน. 2541 : 12-13) 3) ด้านระบบยุติธรรม (องค์การสหประชาชาติและองค์การความร่วมมือระหว่างประเทศของญี่ปุ่น ; อ้างถึงใน บุญบง ชัยเจริญวัฒน์ และบุญมี ลี. 2544 : 7-9 ; มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี. 2554 :

5-16 ; สถาบันวิจิตรศิลป์. 2546 : 61 ; สุพจน์ ทรายแก้ว. 2551 : 96 ; และเกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. 2541 : 63-65) 4) ด้านการมีส่วนร่วม (Cohen and Uphoff. 1977 : 225 ; มหาวิทยาลัยสุโขทัย
 ธรรมมาธิราช. 2545 : 243 ; ไพรัตน์ เตชะรินทร์. 2537 : 6-7 ; บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. 2545 : 380-
 381 ; มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2545 : 243-244 ; สัมพันธ์ เคะอะอริภ. 2543 : 63 ;
 สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. 2543 : 2-9 ; เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. 2541 : 1-65 ;
 และไชยวัฒน์ คำชู และคณะ. 2545 : 44-50) 5) ด้านความโปร่งใส (ธนาคารโลก ; อ้างถึงใน
 สถาบันวิจิตรศิลป์. 2546 : 61 ; สุจิตรา บุญยรัตนพันธ์. 2549 : 6 ; สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการ
 พลเรือน. 2543 : 2-9 ; ไชยวัฒน์ คำชู และคณะ. 2545 : 44-50 ; จรัส สุวรรณมาลา. 2546 : 42-53 ;
 และอานันท์ ปันยารชุน. 2541 : 12-13) 6) ด้านคุณธรรม (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น.
 2551 : 45 ; สถาบันพระปกเกล้า. 2545 : 10-12 ; สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ.
 2546 : 13 - 15 ; และมนตรี กนกาวรี. 2549 : 1-60) 7) ด้านความรับผิดชอบ (Flippo. 1966 : 121 ;
 สมพงษ์ เกษมสิน. 2517 : 141-142 ; McLamey. 1964 : 112 ; สถาบันพระปกเกล้า. 2545 : 10-12 ;
 สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. 2543 : 2 - 9 ; ไชยวัฒน์ คำชู และคณะ. 2545 : 44-50 ;
 และมนตรี กนกาวรี. 2549 : 1 - 60) และ 8) ด้านภาวะผู้นำ (สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. 2550 : 15-16 ;
 Fieldler. 1967 : 125 ; Flippo. 1966 : 235-236 ; Katz and Kahn. 1978 : 168 ; Richards and Engle.
 1986 : 31 ; Tannenbaum & etc al. 1995 : 24 ; and Yukl. 1994 : 47)

2.2 ตัวแปรตาม คือ การบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลใน
 จังหวัดมหาสารคาม 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านประสิทธิภาพ 2) ด้านความคุ้มค่า 3) ด้านผลสัมฤทธิ์ต่อ
 ภารกิจของรัฐ 4) ด้านความสะดวกที่ประชาชนได้รับ และ 5) ด้านประโยชน์สุขของประชาชน
 (พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ; ธนาคาร
 พัฒนาแห่งเอเชีย (Asian Development Bank : ADB) ; องค์การความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการ
 พัฒนา (Organization of Economic Cooperation and Development : OECD) ; องค์การความร่วมมือ
 ของประเทศญี่ปุ่น (Japan JICA) อ้างถึงในสุพจน์ ทรายแก้ว. 2551 : 93-94 ; สำนักงานพัฒนาระบบ
 ราชการ. 2546 : 3-8 ; และวรเดช จันทิศ. 2555 : 66-67)

3. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเชิงปริมาณ

3.1.1 ประชากร ได้แก่บุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลและตัวแทนประชาชนที่มี

ส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดมหาสารคาม
 จำนวน 992 คน จาก 124 แห่ง ๆ ละ 8 คน ประกอบด้วยบุคคล ดังนี้

1) บุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล แห่ง ๆ ละ 4 คน รวม 496 คน

ประกอบด้วย

1.1) นายกององค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 124 คน

1.2) ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 124 คน

1.3) ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 124 คน และ

1.4) ตัวแทนหัวหน้าส่วนราชการองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน

124 คน

2) ตัวแทนประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน 4 คน

แห่งละ 4 คน รวม 496 คนประกอบด้วย

2.1) สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล แห่งละ 2 คน จำนวน 248 คน

2.2) ผู้ใหญ่บ้านหรือผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 124 และ

2.3) ผู้นำชุมชน หรือผู้นำอาชีพ จำนวน 124

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่บุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลและตัวแทนประชาชน
ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 320 คน จาก 40 แห่ง โดยการใช้
สูตรการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Yamane (1973 : 727)

3.2 กลุ่มตัวอย่างการในการวิจัยเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกและสุ่มแบบ
เจาะจง จากบุคลากรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน 10 คน โดย
แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

3.2.1 กลุ่มที่ 1 ได้แก่ บุคลากรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับองค์การบริหารส่วน
ตำบลที่มีค่าการประเมินการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี สูงสุดในจังหวัดมหาสารคามจำนวน 5 คน
ดังนี้

1) ท้องถิ่นอำเภอ

2) นายกององค์การบริหารส่วนตำบล

3) ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล

4) กำนันหรือ ผู้ใหญ่บ้าน

5) ผู้นำชุมชนหรือผู้นำอาชีพ

3.2.2 กลุ่มที่ 2 ได้แก่บุคลากรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับองค์การบริหารส่วนตำบล
ที่มีค่าการประเมินการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี ต่ำสุดในจังหวัดมหาสารคามจำนวน 5 คน ดังนี้

- 1) ห้องถิ่นอำเภอ
- 2) นายกองค้การบริหารส่วนตำบล
- 3) ปลัดคองค้การบริหารส่วนตำบล
- 4) กำนัน หรือผู้ใหญ่บ้าน
- 5) ผู้นำชุมชนหรือผู้นำอาชีพ

4. ขอบเขตด้านระยะเวลาในการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดระยะเวลาในการศึกษา ระหว่าง

เดือน มีนาคม 2557 –เดือนสิงหาคม 2557

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ กำหนดไว้ ดังนี้

1. ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่ ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 8 ปัจจัย โดยบูรณาการจากแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

- 1.1 ปัจจัยด้านการกระจายอำนาจ
- 1.2 ปัจจัยด้านนิติธรรม
- 1.3 ปัจจัยด้านความยุติธรรม
- 1.4 ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม
- 1.5 ปัจจัยด้านความโปร่งใส
- 1.6 ปัจจัยด้านคุณธรรม
- 1.7 ปัจจัยด้านความรับผิดชอบ และ
- 1.8 ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ

2. ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ ความสำเร็จในการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดมหาสารคาม 5 ด้าน โดยบูรณาการจากกฎหมาย แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

- 2.1 ด้านประสิทธิภาพ
- 2.2 ด้านความคุ้มค่า
- 2.3 ด้านผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ
- 2.4 ด้านความสะดวกที่ประชาชนได้รับ และ
- 2.5 ด้านประโยชน์สุขของประชาชน

นิยามศัพท์เฉพาะ

องค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งที่จัดตั้งตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ในการวิจัยครั้งนี้ หมายถึง

องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดมหาสารคาม

นายกองค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง ผู้ที่ได้รับการเลือกจากผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลให้ดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดมหาสารคาม

ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง ผู้ที่ได้รับการเลือกจากผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลให้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และได้รับเลือกจากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ให้ดำรงตำแหน่งประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดมหาสารคาม

ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง ผู้บริหารสูงสุดที่เป็นพนักงานส่วนตำบลและเป็นผู้บริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลรองจากนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดมหาสารคาม

ตัวแทนหัวหน้าส่วนราชการองค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง ผู้บริหารสูงสุดที่เป็นพนักงานส่วนตำบลของแต่ละส่วนงานและเป็นผู้บริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลรองจากปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดมหาสารคาม

กำนัน หรือผู้ใหญ่บ้าน หมายถึง ผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งจากผู้มีสิทธิเลือกตั้งในให้ดำรงตำแหน่งกำนัน หรือผู้ใหญ่บ้านและที่ได้รับการแต่งตั้งตามพระราชบัญญัติการปกครองท้องถิ่นในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 95 แห่ง

ผู้นำชุมชนหรือผู้นำอาชีพ หมายถึง ประชาชนที่เป็นผู้นำชุมชน หรือผู้นำอาชีพในหมู่บ้าน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดมหาสารคาม

ปัจจัย หมายถึง เหตุหรือสิ่งต่างๆที่ส่งผลหรือมีอิทธิพลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในการวิจัยครั้งนี้ หมายถึง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดมหาสารคาม 8 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการกระจายอำนาจ หมายถึง การที่องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดมหาสารคาม มีกฎ ระเบียบหรือข้อบังคับในการกระจายอำนาจ มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของแต่ละตำแหน่งไว้ชัดเจน มีการมอบอำนาจการบริหารสอดคล้องกับตำแหน่ง มีการมอบอำนาจการตัดสินใจโดยไม่ผูกขาดอยู่ที่ผู้บริหาร มีการมอบความรับผิดชอบต่อผลของงานให้กับผู้ส่งงานทุกระดับ และให้พนักงานกำหนดวิธีการทำงานของตนได้ถ้าไม่ขัด ระเบียบ

2. ด้านนิติธรรม หมายถึง การที่องค์การบริหารส่วนตำบลเปิดโอกาสให้ประชาชน แสดงความเห็นต่อข้อบัญญัติ องค์การบริหารส่วนตำบลมีข้อบัญญัติที่ให้ความเป็นธรรมกับสังคม อย่างชัดเจน การที่กระบวนการยุติธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการอย่างโปร่งใส ตรวจสอบได้ มีระเบียบรองรับในการทำงานทุก มีการกำหนดระเบียบเหมาะสมกับสถานการณ์ การที่กฎหมาย และกฎเกณฑ์ต่างๆขององค์การบริหารส่วนตำบลสามารถปกป้องคนดีและลงโทษ คนไม่ดีได้

3. ด้านระบบยุติธรรม หมายถึง การที่องค์การบริหารส่วนตำบลใช้กฎหมายกับ ประชาชนเป็นมาตรฐานเดียวกัน การที่กฎ ระเบียบ ข้อบังคับขององค์การบริหารส่วนตำบล ถูก บังคับใช้กับคนกลุ่มต่าง ๆ อย่างเสมอภาค เท่าเทียมกัน การพิจารณาความก้าวหน้าของพนักงาน ดำเนินการอย่างยุติธรรม ให้ประชาชนทุกอาชีพเข้าถึงการบริการ ได้ตลอดเวลา มีโครงการพัฒนา กระจายสู่ชุมชนอย่างเท่าเทียมกัน การที่ทุกส่วนงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมีความสำคัญ เท่าเทียมกัน

4. ด้านการมีส่วนร่วม หมายถึงการที่องค์การบริหารส่วนตำบลเปิดโอกาสให้ ประชาชนมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาชุมชนการที่องค์การบริหารส่วนตำบล เปิดโอกาสให้ทุก หน่วยงานเสนอความเห็นในการแก้ปัญหา มีกลไกการทำประชาพิจารณ์เรื่องสำคัญ เช่น โครงการที่ มีผลกระทบต่อการค้าวิถีชีวิตของประชาชน เปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นต่อการบริหาร ส่งเสริมเสรีภาพในการแสดงออก และการรวมตัวของ และเสรีภาพของสื่อมวลชน มีการเชิญ ประชาชนมีส่วนร่วมในการ ประเมินผลการบริหารงาน

5 ด้านความโปร่งใส หมายถึง การที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดตั้งศูนย์ข้อมูล ข่าวสาร เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าถึงแหล่งข้อมูล มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนทราบ เป็นประจำ มีตัวชี้วัดความโปร่งใสที่เป็นรูปธรรมและเปิดเผยต่อสาธารณะ มีกระบวนการและกลไก การกล่าวหา การร้องเรียนหรือการสอบสวนชัดเจน ตรงไปตรงมา การที่ทุกส่วนงานขององค์การ บริหารส่วนตำบลมีโอกาสรับทราบการบริหารงานอย่างเท่าเทียมกัน

6. ด้านคุณธรรม หมายถึง การที่บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลยึดมั่นใน ความถูกต้องดีงามเป็นตัวอย่างที่ดีแก่สังคม บุคลากรมีความซื่อสัตย์สุจริตในการปฏิบัติงาน ยึด ประโยชน์ของประชาชนของประชาชนในการปฏิบัติงาน ส่งเสริมให้ประชาชนใช้หลักคุณธรรม ในการดำรงชีวิต มีความอดทนในการปฏิบัติงาน และมีความสามัคคีภายในองค์กร

7. ด้านความรับผิดชอบ หมายถึง การที่บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล ตระหนักในสิทธิ หน้าที่ และเสรีภาพของ ประชาชน ใส่ใจในปัญหาสาธารณะ และมีความ กระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ผู้บริหารบริหารงานตามนโยบายที่ได้แถลงไว้ต่อสภา มีความสำนึก

ในความรับผิดชอบ ปฏิบัติงานตามโครงการที่กำหนดในแผนพัฒนาอย่างครบถ้วน และรับผิดชอบ
เมื่อมีความผิดพลาดในการปฏิบัติงาน

8. ด้านภาวะผู้นำ หมายถึง การที่ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลสามารถจูงใจให้
พนักงานปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ ผู้บริหารสามารถทำงานร่วมกับประชาชนและส่วน
ราชการอื่น ได้เป็นอย่างดี สามารถแก้ปัญหาความขัดแย้งภายในองค์การได้ สร้างภาพพจน์ที่ดี
ให้กับองค์กร การติดตามการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างใกล้ชิด และแสดงให้เห็น
ผู้ใต้บังคับบัญชาเห็นว่าตนเป็นคนที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง

การบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี หมายถึง ผลลัพธ์ของการบริหาร กิจกรรม ซึ่งบุคคลและ
สถาบันทั้งภาครัฐและเอกชนได้ดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นธรรม ถูกต้อง ดีงาม และ
เหมาะสมและที่ใช้ในการบริหารบ้านเมือง ทำให้งานสำเร็จได้ตามวัตถุประสงค์ และบรรลุเป้าหมาย
ที่กำหนดไว้ ในการวิจัยครั้งนี้ หมายถึงการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหารส่วน
ตำบลในจังหวัดมหาสารคาม 5 ด้าน ดังนี้

1. ด้านประสิทธิภาพ หมายถึง แผนงานและโครงการขององค์การบริหารส่วนตำบล
ถูกกำหนดไว้อย่างชัดเจน การใช้งบประมาณแต่ละโครงการได้รับการเผยแพร่ให้ข้าราชการและ
ประชาชนทราบอย่างทั่วถึง การใช้งบประมาณและวัสดุอุปกรณ์สอดคล้องกับประมาณการ การ
ปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลสำเร็จตามเวลาที่กำหนดไว้ในโครงการ ทุกโครงการมี
การประเมินความสำเร็จของโครงการเป็นประจำ การดำเนินงาน เป็นอิสระ และไม่มีแทรกแซง
จากข้าราชการหรือนักการเมืองระดับสูง

2. ด้านความคุ้มค่า หมายถึง จำนวนพนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมีความ
เหมาะสมกับประมาณงาน การใช้งบประมาณ เป็นไปตามที่ได้รับความเห็นชอบจากสภา การ
จัดซื้อจัดจ้างดำเนินการ โดยคำนึงถึงคุณภาพ ประโยชน์ และวัตถุประสงค์ในการใช้ การใช้
งบประมาณได้รับการตรวจสอบจากหน่วยงานที่มีอำนาจตรวจสอบอย่างเคร่งครัด มีการประเมิน
ความคุ้มค่าในการใช้คน เงินประมาณ และวัสดุอุปกรณ์ และมีการลงโทษผู้ปฏิบัติงานที่ทำให้
ราชการเสียหายอย่างเคร่งครัด

3. ด้านผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลจัดทำ
แผนปฏิบัติงานไว้ล่วงหน้าเสมอ แผนปฏิบัติงานระบุขั้นตอนและระยะเวลาการปฏิบัติงานไว้
อย่างชัดเจน มีการจัดงบประมาณของแต่ละโครงการอย่างเหมาะสม มีการพัฒนาศักยภาพการ
ปฏิบัติงานของพนักงานอย่างต่อเนื่อง พนักงานส่วนตำบลสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ความสามารถ
ในการปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดี และมีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของการปฏิบัติงานเป็นประจำ

4. ด้านความสะดวกที่ประชาชนได้รับ หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลจัดระบบเครือข่ายสารสนเทศอย่างครอบคลุม เพื่ออำนวยความสะดวกด้านข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชน จัดสถานที่เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับประชาชนในการติดต่อ เช่น ที่นั่ง และสถานที่จอดรถอย่างเพียงพอ ลดขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ไม่จำเป็นเพื่อการทำงานที่รวดเร็ว จัดพนักงานประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ประชาชนได้รับความสะดวกในการรับบริการ มีเครื่องใช้สำนักงานที่จำเป็น เช่น เครื่องถ่ายเอกสาร หรือโทรศัพท์สาธารณะไว้บริการประชาชน และมีการประเมินความพึงพอใจในการรับบริการของประชาชนทุกปี

5. ด้านประโยชน์สุขของประชาชน หมายถึง ก่อนดำเนินงาน องค์การบริหารส่วนตำบล ศึกษาวิเคราะห์ผลดีผลเสียของงาน ล่วงหน้าเสมอ การปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบล มีความซื่อสัตย์ สุจริต สามารถตรวจสอบได้ มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน เกี่ยวกับการปฏิบัติงาน มีการปรับวิธีการทำงานเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับประชาชน กำหนดแผนพัฒนาตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง กรณีที่ภารกิจบริการเกี่ยวข้องกับหน่วยงานอื่น และมีการประสานงานอย่างรวดเร็วเพื่อประโยชน์สูงสุดของประชาชน

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ได้ทราบระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดมหาสารคาม
2. ได้ทราบระดับความสำเร็จในการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดมหาสารคาม
3. ได้ทราบความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดมหาสารคาม
4. ได้รูปแบบปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดมหาสารคาม
5. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยสามารถใช้เป็นข้อเสนอต่อองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดมหาสารคาม ในการนำไปพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีให้มีประสิทธิภาพก่อให้เกิดประโยชน์สุขต่อประชาชน มากยิ่งขึ้น